

לגיטימציה מבית ומבחוץ לפעולה אגרסיבית: כך נמוטט את שלטון החמאס

27.10.2023 | שבת בן מאיר written by

"אין בוחרים במלחמה אלא נאנסיים על ידה. מי שאינו יודע להשתעבד ולשעבד הכל לצורכי המלחמה, כשאר מנוס ממנה, נגזר דינו. המלחמה היא המבחן העליון לא רק של כוח אלא של רצון החיים". דבריו אלה של דוד בן-גוריון, חודשים ספורים לפני הכרזת המדינה, הולמים בנו כפטיש, 75 שנה אחרי.

ישראל נמצאת בראשיתה של מלחמה קשה וממושכת, שמבחינות רבות מהווה המשך למלחמת העצמאות. המחיר הנורא שישראל שילמה בכניסתה למלחמה מספק לה את הדבר העיקרי שהיא נזקקת לו, כדי לשקם את ההרתעה ולחולל שינוי יסודי בעזה: לגיטימציה מבית ומחוץ לפעולה אגרסיבית וממושכת. הצדקה לגיוס כל כוח הרצון, נכונות להקרבה ולעמידה נחושה לאורך זמן.

החברה הישראלית בחזית ובעורף מתגלה במלוא תפארתה. בקרב כל חלקיה קיימת ההבנה: חייבים לנצח.

החברה הישראלית בחזית ובעורף מתגלה במלוא תפארתה. בקרב כל חלקיה קיימת ההבנה: חייבים לנצח.

הזמן שחלף, המהלכים שכבר בוצעו והדיונים בפרטים הרבים הקשורים באתגרי המלחמה אינם צריכים להסיט אותנו מהמטרות הנכונות שהוגדרו לה: מיטוט שלטון חמאס, השמדת יכולותיו הצבאיות ומאמץ מרבי להשבת החטופים הישראלים שמוחזקים ברצועת עזה.

תהליך ולא מהלך

השגת המטרות שישראל הגדירה תארך זמן רב. מיטוט שלטון חמאס והשמדת יכולותיו הצבאיות לא יושגו במהלך אחד מוגדר ומתוחם. הם יהיו תוצאותיו של תהליך שיכלול פעולות רבות ומתמשכות. חשוב לגבש את התוכניות ולכייל את הציפיות בהתאם לכך.

לשתק את מרכזי הכובד של ממשל חמאס

מבין המטרות, נראה כי מיטוט שלטון חמאס היא הפחות קשה להשגה. מרכזי הכובד של הממשל הם משרדי הממשלה, אמצעי התקשורת, תחנות המשטרה, מנגנון ביטחון הפנים, הרשויות המוניציפליות ומוקדי השליטה והתיאום האחרים. שיתוקם של אלה, באמצעות תקיפה פיזית או בדרכים אחרות, יפגע קשות ביכולת החמאס להבין את תמונת המצב ולשלוט באוכלוסייה. זה אמנם יגביר את הכאוס ברצועה וגם את הלחץ בסוגיה ההומניטרית, אך זוהי תחנה הכרחית בדרך למטרה שהוגדרה.

קטאר ☒ רצחת וגם ירשת

ציוצו של ראש המל"ל, צחי הנגבי, על חשיבות מאמציה של קטאר לקידום "פתרונות הומניטריים" מאפשר הצצה לחלק מהדילמות שבהן נדרש הדרג המדיני להכריע בעת הזו.

ישראל מבקשת, בצדק, למצות את הסיכויים לשחרור מהיר של החטופים. הדרך לכך עוברת בקטאר, הנסיכות שמארכת על אדמתה את מנהיגי ארגון הטרור הרצחני, תומכת בו ומאפשרת לערוץ אל ג'זירה להשפיע על הרחוב הערבי למענו.

קטאר מזהה במציאות שנוצרה הזדמנות כפולה ☒ להציל את חמאס מידיה של ישראל ובה בעת לשדרג את מעמדה המדיני ולזכות בנקודות על פועלה ההומניטרי. בשעה שהיא מהווה חלק מהבעיה, היא ממצבת את עצמה כחלק מהפתרון.

אין המדובר רק בעניין סמלי: בחמאס ינסו לנצל את מעורבות קטאר כדי למשוך זמן, להערים קשיים ולהפריע למימוש המהלכים המבצעיים של ישראל. יש להניח כי בדרג המדיני ובמערכת הביטחון מודעים לסיכונים אלה וקבעו בהתאם לכך גם את מאפייני ההסתייעות בקטאר.

סיוע הומניטרי: המינימום ההכרחי

הסיוע ההומניטרי שישראל מאפשרת לאוכלוסייה נועד כדי להסיר מעליה את הלחצים המדיניים בנושא זה. התועלת שחמאס מפיק מכך ברורה. לפני הכל, מבחינתו זה מסיר ממנו את הדאגה לאוכלוסייה ☒ "העולם דואג לאזרחים, ואני דואג לעצמי".

יתרה מכך, זה יכול לאפשר לו גם מקור לאספקה ולהצטיידות. מהטעמים הללו, וכדי שלא לפגוע באפקטיביות של המצור על חמאס, נכון לאפשר את הסיוע ההומניטרי במשורה. לוודא מה נכנס, כמה ולאן. זה מנוגד לנדיבות הבסיסית שעליה התחנכנו, אך במלחמה זו יש להתייחס למצור כאחד מאמצעי הלחימה. לא פחות מכך.

לא לזלזל ולא להאדיר

טוב עשה השב"כ בהפצת סרטוני החקירות של מחבלי חמאס שהשתתפו בהתקפה על ישראל ונותרו חיים. מעבר לתיאורים האוטנטיים של מעשי הזוועה שנעשו על ידם, ניתן היה להתרשם מעליבותם של המחבלים, משיגורם למשימות הרצח תחת פיקודם של מפקדים זוטרים (בשעה שהבכירים אינם מסתכנים בעצמם), מתאוות הדם ובצע הכסף ששימשו מניע נוסף לפעילותם ומהקושי שלהם לספק לעצמם הסבר על הפער בין מעשיהם לבין הציווי ההלכתי האסלאמי.

בשום אופן אין לזלזל באויב הזה, אך יש במה שראינו כדי להוציא מעט אוויר מהדימוי המרתיע שחמאס ביקש להשיג באמצעות ההתקפה הנפשעת.

המאמר פורסם בישראל היום בתאריך 27.10.2023.